

МАЙ БИР ДЕЛГЕРЕЗИН!

Бүгү турттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органи

№ 102 (9476)

Среда, май 1, 1974 чыл

1925 чылда үлдөөнлоттинген

Өртөө 2 пед.

СЭКП ТӨП КОМИТЕДИНИҢ, ССРЭ-НИҢ ДЭЭДИ СОВЕДИНИҢ, ПРЕЗИДИУМУНУҢ, ССРЭ-НИҢ МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИНИҢ, СОВЕТ УЛУСКА МАЙ БИРДЕ БАЙЫРЫ

Эргем эштер! Советтерниң улуз туртуунуң хамаатналары! Совет Эвилелиниң Коммунист партиясының Төп Комитетин, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиуму болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелин Май Бирини байырлаан таварыштыр ажылчыларга болгаш колхозчуларга, интеллигенцияга, Совет Армияныкы болгаш Шериг-Далай Флодунуң дайышчыларына, революционерлерге, дайышчыларга болгаш күш-ажылдык доочунарына, бистик аладарыт аныктарымыска, бүгү совет кижилерге чүрөктүң хамызындан нэг байыр чедирип тур.

Бөгүгү байырлаа — СЭКП-ниң XXIV съездиниң төөгү-луз шиттирлерин амыдыраага боттандырып турар совет улузунуң тилдегелериниң кайгамчыктыг байырлаам. Коммунизм дээш совет кижилерниң хей-аът киришкенин демиселдиң илерөөшкени социалист чарыштын каабак хемчөө-лүдөй, күш-ажылчы алдарыг чедирешкенин демиселдиң чүрөктүң хамызындан нэг байыр чедирип тур.

Коммунист тургузушкунга, нийти соругалар болгаш идеялар дээш демиселе ажылчы аңгынык болгаш колхозчу тарааныларын, күш болгаш улаан ажылчы амыдыра-чыларын эвилели улам сыйып каттыжып, бистик интеле-лиден мораль-политиктиг чыгыс-агай бажыгып турар. ССРЭ-ниң улуздарының улуз найырлаа бузулбас аларган.

Бис бо чылын тоску беш чылым дөртүк чылым кир-кек бис, ооп боттанымшыкны социалист нийтиледен улам мыйгып бүтү талаалыг хөгжүдөшүн, совет кижилерниң чаа-гай чоруунуң болгаш культуразының өзүлдөшүн хандырар. Беш чылым чедирешкенин доозарына болгаш коммунист тургузушкунуң чаа соругаларын шиттирлээрине эртем болгаш техникалык — чаа-чаа чедирешкенин могол чок шингээди алдыр, бүдүрүлгенин чаа куралдарын дилет тывары болгаш ажылдаа кирерин, эргелеп-башкарынын болгаш планнашкыны доктаамал сайырайтгайжыдары, про-дукциянык шыныры бедилери, күш-ажылдык бүдүрүчү-лүп чайгылыш чок бедилерин чедип алдыр эргежок чугула. Бо соругаларың шиттирлээшкенин улуз ажыл-агыйының бүтү адырларының ажылдакчыларының чүткүлдүг, тодаргай улаанышкының күженишкенинтен, күш-ажылчы кол-лективтерге ажыл-херекти байдалдан, совет кижилер бүрүдүнүң күш-ажылдык чогаалдыкы, ак сөзүлдүг өзү-биле көөрүден хамааржыр.

Ажылчылар болгаш специалистер, социалист индустрия-ның бүтү ажылдакчылары бүдүрүлгенин ажылчын улам ыңай бедилер дээш демиселештирер, чаа-чаа куралдарын тып база ажылдаа кирбишкен, беш чылым дөртүк, тода-радыкчы чымында планнары күссөдирине болгаш ажыр күссөдирине бүтү-ле чүдүдери кылдыр ужурулат.

Чүртүк ховуларында чаксы хову ажылдары долузу-биле кабарган амгы үде, көдөз ажыл-агыйың ишчилери-ниң харыскалгыг соругалары — тарылаганы организастыг, бедик агротехниктиг деңгелег эрттирери, ооп-биле 1974 чыл-дын чаагай дүжүдүнүң үндөшүнү тургузары бозур.

Май Бириниң хуңура күш-ажылдык гвардиязынга — беш чылдың шалыпчыларынга, бүдүрүлгениң мурнакчыларынга болгаш чаарткычыларынга байыр чедирип тур бис. Оларның үлгелери — эчис соруга — коммунизмге бистик нийтиледен-вистик шинчөөшкенин дүргөдөй турар кайгамчык улуз күш.

Тайбыңың болгаш делегейиң айымы чок чоруунуң херээ дээш чайгылыш чок туржуп турар бистик партиясыңга болгаш совет күрүнөвистик даштык политика кайгамчык ийип үндүрүшүн Тайбың програмказын бөмбүрөктүң бүтү чыныгы кижилери чүдүдүрүшүп турар.

Делегейиң дүшкүрүгү чоруун чавырылдарын болду-рас, «соок дайының» байдалын катап тургузар дээш орза-дажып турар империалист реакцианың кара күштери-биле демиселе интернационалчы эп-сетки каттыштырылганын бажылаарың тайбыңың болгаш депшиленген чер кырында бүтү талаалыкчыларын совет улузунуң өмүзүнден бөгүп, Май 1-ниң хуңура, кыгырып тур бис.

Акмы-дузма социализм чүрттарын улуздары бистик-биле чыгыс аай сыйып каттышкан хуңурадеңгиз чоруу орар. Социализм күрүнелериниң экономика, политика, эртем, куль-тура болгаш идеология талазы-биле дем каттыштырып ажыл-даарына чаа-чаа чедирешкенин чедип алышкан.

Бодунуң социал болгаш политиктиг эргелери дээш ажыл-чык аңгынык тулушкунуң капиталист чүрттарда күш-телин турар. Капиталист чүрттарын коммунист болгаш ажылчын партиялары оо демиселди башташ, ажылчы чо-нарның амыдыралчы эрге-ажыктары дээш чайгылыш чок шудургу демиселди чоруулу турар.

Социализм болгаш национна хосталга күштериниң э-сетки каттыштырылганын бажыгып турар. Колонизмдыг даяр-лаадып ал октапкан чүрттар неолонизмге удуур, улам ыңайгы социал депшиле дээш чедирешкенин демиселди кал-бартып турар. Чер кырында чөптүг бажык тайбың дээш, дарлаа, чөвчүг-деге удуур, монополияларын бүдүдөн бастыр эрге-чакыра-зынга, социал чөптүг эвес чорукка, политиктиг реакцияга, фашизмге болгаш дайын айымында удуур демисел — мурнак-чы бүтү кижилер төрөгөтенин херээ оа.

Тайбыңың болгаш социализмниң идеялары бүтү даярде улам хей миллион-миллион кижилерин чаалап ал турар. Социализм — кижилер төрөгөтениң чечектелининиң үези, ооп бузулгү чазы деп чүгөге улаулар улам күштүг бүзүрел турар.

Коммунист партия удурткан совет улуз улуз Ленин-ниң маган херээш уламчыларына болгаш чедирешкенин түдүгүндө чедирерине бүрүн ийиттирерин.

Коммунизм тургузушкуну — совет улуска алдар!

Тайбың, демократия болгаш социализм дээш империализм-ге удуур демиселе ажылчы чоңарың делегейге эп-сеткил каттыштырылганың хуңу — Май 1 делгерезин!

Бүтү чүрттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

МАЙНЫҢ БИРДЕ

Хүннөрөктөн чыгып, чырык, Хүлүмүрээш, хөгүлүт, ырыг, Частын болгаш найырадык Чагыналган чыскаал хуңу — Байыраалда, Майның Бирде Маңнай долган. Базым делегем, Марш ырыг Базым ор бис. Күшүгү, мана чүрттувуга, Хүрөк-кызыл арынарды Күрөк-сорул, аас-кежик Хуңу дел чаагай чайыналган — Байыраалда, Майның Бирде

Чечектерлиг, Чергелешкен, Магаданчыг Базым ор бис. Делегейге Тайбың тутун Дээрвишке кириштиш, Хосталга дээш өндүктөргө Холуушту сунуп алган Байыраалда, Майның Бирде Тайбың болгаш Найыра дээш, Базым делегем Базым ор бис.

Леонид Чадамба.

ДУҮН КЫЗЫЛГА

Тайбыңың болгаш частын, күш-ажылдык байыраам, ажылчы чоңарың делегейге эп-сеткил каттыштырылганы-ның хуңу — Май бирин Тываның хоорайларының болгаш суурларының бүтү ажыл-иш-чилери байырлаалды-биле демделеп турар. Кызылдың ажылчы чоңары-ның болгаш найыскалдык шериң гаривозунуң төлөөлек-чилериниң Май бирге турас-кааткан байыраг хуралы дүүн Кызылда Политиктиг чырыдышкын бажыңыга болуп эргек Байырыг ху-ралды ажылчы чоңар депутаттарың Кызыл хоорай Ко-митетиниң күсүкүмунуң дарга-зы С. С. Сат ажыткан.

Май бирге тураскааткан байырыг хуралың хуңулу президентуңа СЭКП ТК-ның Политбюрозу партия Төп Комитетиниң Чыгыне секретары эш Л. И. Брежневти баш-тадыр аажок бедик сорук киришкени-биле солгаан. Ажылчы чоңарың делегейге эп-сеткил каттыштырылганы-ның хуңу — Май бирин дугайында илеткеди СЭКП Тыва обкомунуң бюро кежигүчү, облпрофөвүлдө-лөдүг даргазы эш Т. Ч. Норбу кылган. Хурал оонда хоорайың-ның болгаш таныч ансамбли-ниң концерти болган.

Частын болгаш күш-ажыл-дык байыры — Май бирге холбаштырган байырыг су-урлар адуу Ак-Довурак, Ша-гаан-Арыг, Чадаана, Турай хоорайларга база районнар төлөткенин, Хову-Аксинга бол-гаш республиканың өскө-ла суурларына байырлаалды-биле болуп эрткилээ.

КОЖАЛАРДАН

Бүгү делегейиң ажылчы чоңарың эп-сеткил кат-тыштырылганын делегей ху-ңу — Май 1-ниң таварыштыр СЭКП Тыва область комите-динге, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң Президиумуна бол-гаш Министрлер Чөвүлелинге Бурат, Якут, Калмык АССР-лериниң партия обкомнары-дан, Дээди Советтер Президи-умнарындан, Министрлер Чө-вүлдериңден, партияның Красноярск крайкомундан,

СЭКП-нин Иркутск, Чита, Ха-кас, Даг-Алтай обкомнары-дан, облкүсүкүмунуң байыр чедирешкенин, чаагай кү-зөшкөнлөргө телеграммалар келген.

БАЙЫРЛАЛГА АЛДАР КЫЛДЫР

Улуз-Хем мийш үлетпүр ажыл-агый бүдүрүлгенин ишчилер Май 1-ниң байырын Соттарың төдөтүг күш-ажылды-биле уткан. Бо коллектив тодоромчы чылдың баштайгы үш айында продук-ция 107,4 хуу, барааныг про-дукция бүдүрер планын 112 хуу күссөткөш, нийти-биле план-дан ажыр 155 муң рубль тү-нүг продукцияны, 450 кубометр дилит материалдарын

бүдүрүп үндүргөн. Ол-ла үе-ниң дүргүзүндө күш-ажылдың бүдүрүчүлүгү планнаанылан 5,6 хуу өскөн болгаш 7 муң рубльдиң арыг орулганы а-лынган. Май, мурунуң шалыпчы күш-ажылдың түйнелинде чарышка бирги чери мийш дилер цех, ийги чери Ир-банын мийш ажыл-агый пун-ктузу келип алган. Бригадалар аразына чарышка Үрбаниа эш Н. Сивовкинге удурткан

комплексит бригада 3800 кубометр мийшти «Белетек күдүр тургаш, 5010 кубометр чедиргеш бирги чери алган. Ийги дилер цехте Ю. Кийков-тун бригадазы 4 муң кубометр мийшти дилер тургаш, 5080 кубометри дилгенер. Май 1-ниң байырыг чыскаалыга социалист чарыштын тилек-чилериниң колониязына Улуз-Хеминиң мийш үлетпүр ажыл-агыйыңга ажыл-ишчилери ба-за киржирер.

ЧОНГА БАРААН БОЛУУШКУН

Кызыл-садымың коллектив-тери найыскалдың чүрттакыч чоңу, аалчыларың хергел-дин ийи-бүрү барааныры-биле хандырар дээш эвээш эвес ажылдарын чоруткан. Чоңун амыдырал-хандыр-ганың база бир чугула ий-рида турар ол ажыл-ишчилер салгы хандырлганын куу-туралы, ооп бүдүрүчүлүгү улам бедилер дээш чүткүлдүг ажылдап турарлар. Салгы коллективтери үрүмкөтпө са-дар бараан сазырагының планын 101,0 хуу күссөткө-нер. 131600 рубльдиң бара-аны сайгарган. Ол мийкөш пландан ажыр 201 муң рубль ажыг бараан саттыган. Эр-кен чылды-биле деңгээрге бо үеге чедир бараан сазырага-зы 3,5 хуу өскөн.

Бүтү магазинерде тодара-дыкчы чылдың соругалык күссөдир дээш социалист чарыш кабарган. Эртен үш ай-ның түнелинде бүгү талааның кергүзүлгө-биле хоорайың № 11, 12 магазинери бирги, ийги черлерин эвээштер. Бо чылдың эвезинде бээр үш ма-газин шалып алыкчы барааны боду шалып алыр аржаке шил-көн.

Былгы депшиленген ар-га-биле хоорайың магазини-риниң ам 25 хуууу ажылдап турар. Ол үези бээр үлетпүр болгаш аш-чөм барааныры-ның бир чаа магазини ажыт-тылган. № 2 магазини эде де-рээш, барааны боду шилги алыр аржаке киргел. 115 са-дык ажылдакчылары комму-нист күш-ажылдың шалы-чызы, 123 кижиле ол бедик ат дээш демисел турар. Салгы-жылдарың ийи бригадазыга коммунист күш-ажылдың шалыпчызы деп атты тывыс-кан.

ПЛАН-ДААЛГАНЫ АЖЫРГАН

Найыскал Кызылдың үлет-пүр бүдүрүлгө болгаш алба-организация черлериниң ажыл-ишчилери делегейиң ажылчы чоңарың эп-сеткил кат-тыштырылганың хуңу Май 1-ниң байырына күш-ажылчы улуз чедирешкенин ужу-рушкан.

Тоску беш чылдың тодара-дыкчы дөртүк чымының бирги кварталында болгаш апрель айда «Кызыл ЦЭС тулуг» эр-гелешиниң ажылчылары, ий-жер-техниктиг ажылдакчы-лары күженишкенин ажыл-даан. Олар бирги кварталда керээ буугаар кылдыр ажыл-дарың планын 146,7 хуу, бо-

дувуң куужу-биле бүдүрүр ажылды 139,9 хуу күссөткөш, республиканың социалист чарыжына ийги чери эвээш, ийги чергеяң дилеому-биле шаңчактан. Апрельдиң ийги он доңуу-да ук коллектив план буугаар 180 муң рубльдиң даалганы күссөдир тургаш, терек кы-рылда 190 муң рубль түдүг ажылды кылган.

МОСКВА БӨГҮН ЧУРУНТА: Кызыл шөлдүк кестүп турары. А. Стуминиң фотоу. (СЭТА-ның фотохрониказы).

